

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-76- 6912

Chișinău

13 iulie 2022

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 475/2022.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 15 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (14 file)
4. Analiza de impact în procesul de fundamentare a proiectului de lege (19 file);
5. Avizele recepționate în cadrul avizării și consultărilor publice (16 file);
6. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de lege (55 file).
7. Raportul de expertiză anticorupție (4 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	304	
" 14 "	07	2022
Ora		

Ex.: J.Ciobanu
Tel.: 250282

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr.475

din 13 iulie 2022

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
unor acte normative (revizuirea cadrului normativ
privind nediscriminarea și asigurarea egalității)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității).

Prim-ministru

Contrasemnează

Ministrul justiției

Ministrul finanțelor

NATALIA GAVRILIȚA

Sergiu Litvinenco

Dumitru Budianschi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea unor acte normative
(revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea
și asigurarea egalității)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La articolul 15 litera h), articolul 19 alineatul (3²) litera e), articolul 21¹, articolul 21² din Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 47-50, art. 200), cu modificările ulterioare, cuvintele „Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității” se substituie cu cuvintele „Consiliul pentru egalitate”.

Art. II. – La articolul 8 alineatul (2) litera d) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 230–232, art. 840), cu modificările ulterioare, după cuvintele „Oficiul Avocatului Poporului” se introduc cuvintele „Consiliul pentru egalitate”.

Art. III. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art.100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 54²:

alineatul (1) devine alineat unic;

alineatul (2) se abrogă.

2. Se completează cu articolele 70² și 70³ cu următorul cuprins:

„**Articolul. 70².** Hărțuirea

Hărțuirea, adică manifestarea unui comportament fizic, verbal sau nonverbal care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor de rasă, culoare, naționalitate, origine națională și etnică, origine și statut social, limbă, religie sau convingeri, sex, identitate de gen, vârstă, dizabilitate, statut HIV, stare de sănătate, opinii, apartenență politică, avere, naștere, orientare sexuală, statut matrimonial sau orice alt criteriu

se sancționează cu amendă de la 78 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la

60 de ore, cu amendă de la 150 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Articolul 70³. Victimizarea

Orice acțiune sau inacțiune soldată cu consecințe negative pentru persoana care a depus plângere sau a înaintat acțiune în instanța de judecată în scopul asigurării principiilor egalității și nediscriminării sau în scopul furnizării unor informații, inclusiv a unor mărturii care se referă la plângerea sau acțiunea înaintată de către o altă persoană

se sancționează cu amendă de la 60 la 84 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”.

3. La articolul 71², cuvintele „Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității” se substituie cu cuvintele „Consiliului pentru egalitate”, după cuvintele „examinarea plângerilor” se introduc cuvintele „sau în procesul de monitorizare”, iar cuvintele „recomandărilor date de consiliu” se substituie cu cuvintele „prescripțiilor și recomandărilor consiliului și obligațiilor asumate prin acordurile de conciliere”.

4. La articolul 423⁵:

cuvintele „Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Consiliul pentru egalitate”, la forma gramatical corespunzătoare;

la alineatul (1), după cifrele „65¹” se introduc cifrele „70², 70³”, iar cifrele „71²” se exclud;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Contravenția specificată la art. 71² se constată și se examinează de către Consiliul pentru egalitate.”.

Art. IV. – În anexa la Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.194–196, art.637), cu modificările ulterioare, poziția „Președinte al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității” va avea următorul cuprins:

„Președinte al Consiliului pentru egalitate”.

Art. V. – În capitolul I secțiunea a II-a poziția A02 din anexa la Legea nr. 155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 164–165, art. 480), cu modificările ulterioare, după cuvintele „Secretar general al Oficiului Avocatului Poporului” se introduc cuvintele „Secretar general al Consiliului pentru egalitate”.

Art. VI. – Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 103, art. 355), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În tot cuprinsul legii, cuvintele „Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Consiliul pentru egalitate”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. La articolul 1:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, socială, națională și statut social, limbă, religie sau convingeri, sex, identitate de gen, orientare sexuală, vârstă, statut matrimonial, dizabilitate, stare de sănătate și statut HIV, opinii, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu.”;

la alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) căsătoriei liber consimțite dintre bărbat și femeie”.

3. La articolul 2:

noțiunea de discriminare va avea următorul cuprins:

„*discriminare* – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate reale sau presupuse, stipulate de prezenta lege, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluși scop sunt proporționale, adecvate și necesare”;

la noțiunea „discriminare directă”, cuvântul „prohibitive” se substituie cu cuvintele „protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluși scop sunt proporționale, adecvate și necesare”;

la noțiunea „discriminare indirectă” și „discriminare prin asociere”, cuvintele „stipulate de prezenta lege” se substituie cu cuvântul „protejate”;

la noțiunea „hărțuire”, cuvintele „stipulate de prezenta lege” se substituie cu cuvintele „protejate, reale sau presupuse”;

la noțiunea „instigare la discriminare”, cuvintele „stipulate de prezenta lege” se substituie cu cuvintele „protejate”;

la noțiunea „acomodare rezonabilă”, cuvintele „ , în cazurile stabilite de lege,” se exclud;

noțiunea „măsuri pozitive” va avea următorul cuprins:

„măsuri pozitive – acțiuni speciale provizorii luate până la asigurarea deplinei egalități care au menirea să prevină sau să compenseze dezavantajele legate de criterii protejate;”;

se completează cu noțiunile:

„discriminare continuă – orice faptă de discriminare care se caracterizează prin săvârșirea neîntreruptă, timp nedeterminat al faptei și se consumă în momentul încetării acțiunii sau inacțiunii discriminatorii sau al survenirii unor evenimente care împiedică această faptă;

discriminare prelungită – orice faptă de discriminare caracterizată prin două sau mai multe acțiuni și/sau inacțiuni identice comise cu un singur scop, alcătuind un ansamblu.

4. La articolul 4 litera f), cuvintele „săvârșită de două sau mai multe ori” se substituie cu cuvintele „continuă sau prelungită”.

5. La articolul 7:

denumirea articolului se completează cu cuvintele „și în exercitarea unei profesii”;

la alineatul (1), cuvintele „stabilite de prezenta lege” se substituie cu cuvântul „protejate”, iar cuvintele „de șanse sau tratament la angajare sau concediere” se substituie cu cuvintele „la alegerea locului de muncă, a profesiei, la încheierea, suspendarea, modificarea sau încetarea raportului de muncă”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor protejate, care au drept scop sau efect limitarea sau subminarea egalității la afilierea sau accesarea într-o organizație a salariaților sau patronatului, sau orice organizație ai cărei membri exercită o anumită profesie, inclusiv la avantajele obținute de această organizație, precum și la accesarea sau exercitarea unei profesii.”;

la alineatul (2):

dispoziția va avea următorul cuprins:

„(2) Se consideră discriminatorii acțiunile săvârșite în baza criteriilor protejate, precum:”;

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) stabilirea condițiilor și criteriilor care exclud sau favorizează anumite persoane la afilierea sau accesarea într-o organizație profesională sau profesie;”;

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) refuzul neîntemeiat (pe baza criteriilor protejate, reale sau presupuse) de angajare, promovare sau demisie a persoanei;”;

la litera d), cuvintele „același tip și/sau volum de muncă” se substituie cu cuvintele „muncă egală sau de valoare egală”;

la litera e), cuvintele „și neîntemeiat” se substituie cu cuvintele „pe baza criteriilor protejate, reale sau presupuse”.

6. Articolul 8 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 8.** Interzicerea discriminării privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului și furnizarea acestora

(1) Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul și furnizarea:

- a) serviciilor oferite de autoritățile publice;
- b) serviciilor de asistență medicală și alte servicii de sănătate;
- c) serviciilor de protecție socială;
- d) serviciilor bancare și financiare;
- e) serviciilor de transport;
- f) serviciilor culturale și de agrement;
- g) altor bunuri și servicii disponibile publicului.

(2) Este interzisă orice formă de discriminare privind refuzul de a vinde sau închiria bunuri mobile sau imobile, precum și alte bunuri disponibile publicului.”

7. La articolul 9:

denumirea articolului și alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 9.** Interzicerea discriminării în domeniul educației

(1) Se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor protejate, reale sau presupuse, care au drept scop sau efect limitarea sau subminarea egalității în domeniul educației.

(2) Se consideră discriminatorii acțiunile săvârșite în baza criteriilor protejate reale sau presupuse precum:

- a) limitarea accesului la educație în instituțiile de învățământ de orice tip și nivel;
- b) limitarea sau subminarea egalității în procesul educațional, inclusiv la evaluarea cunoștințelor;
- c) limitarea sau subminarea egalității în activitatea științifico-didactică;
- d) hărțuirea;
- e) segregarea rasială;
- f) orice altă acțiune care contravine prevederilor legale.”;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Instituțiile de învățământ asigură respectarea principiului nediscriminării:

- a) prin asigurarea accesibilității educației;
- b) la elaborarea materialelor didactice, curriculumului, programelor de formare continuă și programelor de studii;
- c) prin formarea profesională a cadrelor didactice și de conducere privind aplicarea metodelor și mijloacelor de prevenire a actelor de discriminare și de sesizare a autorităților competente;
- d) prin includerea în regulamentele interne a prevederilor privind interzicerea discriminării și asigurarea egalității.”

8. La articolul 11:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Consiliul pentru egalitatea (în continuare – Consiliu) este o autoritate bugetară autonomă, instituită în scopul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității. Consiliul acționează în condiții de imparțialitate și independență organizațională, funcțională, operațională și financiară față de orice autoritate publică, persoană fizică sau juridică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare și față de orice persoană cu funcție de răspundere de toate nivelurile.”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Bugetul Consiliului se elaborează, se aprobă și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile stabilite de legislația în domeniul finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.”

la alineatul (2), după cuvintele „Consiliul este” se introduc cuvintele „un organ colegial” și se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „Membrul Consiliului își exercită funcția până la numirea unui nou membru.”;

alineatul (4) se completează la început cu propoziția „Președintele Consiliului anunță Parlamentul cu privire la expirarea mandatului membrilor cu cel puțin trei luni înainte de expirare.”;

se completează cu alineatul (8¹) cu următorul cuprins:

„(8¹) Membrii Consiliului nu pot fi persecutați sau trași la răspundere juridică pentru opiniile exprimate și pentru acțiunile pe care le îndeplinesc, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege.”;

la alineatul (9), după cuvintele „depunerii cererii de demisie” se introduce cuvântul „revocare”, iar după cuvântul „revocat” se introduc cuvintele „, demisionat sau decedat.”;

la alineatul (11), textul „În caz de necesitate, Consiliul poate fi convocat la solicitarea a cel puțin 2 membri” se exclude.

9. Articolul 12 alineatul (1):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) înaintează propuneri de modificare a legislației în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității;”;

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) elaborează recomandări de ordin general în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității;”;

la litera i), cuvintele „persoanelor care se consideră a fi victime ale discriminării” se substituie cu cuvintele „privind discriminarea”;

la litera k), după cuvântul „constată” se introduc cuvintele „și, după caz, examinează”;

litera j) va avea următorul cuprins:

„j) efectuează vizite de documentare a faptelor care formează obiectul plîngerii”.

10. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„Articolul 13. Modalitatea de depunere a plîngerii la Consiliu

(1) Constatarea existenței sau inexistenței faptei de discriminare se inițiază de membrii Consiliului din oficiu, la cererea victimei, inclusiv la cererea sindicatelor, asociațiilor obștești, precum și altor persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și care reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia se invocă comiterea faptei discriminatorii.

(2) Plângerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care permit prezumția existenței unui fapt de discriminare, numele și adresa persoanei care o depune, precum și datele care permit identificare persoanei despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie.

(3) Plângerea poate fi depusă la Consiliu în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care a aflat sau trebuia să cunoască despre săvârșirea ei. În cazul unei fapte continue sau prelungite termenul curge de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.

(4) Depunerea plângerii în adresa Consiliului nu constituie o procedură prealabilă obligatorie pentru adresarea în instanța de judecată. Examinarea concomitentă de către Consiliu și instanța de judecată a unui litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri are drept efect încetarea procedurii de examinare a plângerii de către Consiliu. ”.

11. Articolul 14 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 14. Restituirea plângerii**

(1) Consiliul restituie plângerea dacă aceasta:

- a) nu conține datele de identificare ale persoanei care a depus-o;
- b) a fost depusă în interesul altei persoane fără acordul acesteia;
- c) nu este posibilă identificarea persoanei care se presupune că a comis fapta de discriminare;
- d) este o plângere repetată care are aceleași părți, același obiect și aceleași temeuri și nu conține informații și dovezi noi.

(2) Restituirea plângerii în temeiurile stabilite la alin. (1) lit. a), b) și c) nu exclude posibilitatea depunerii unei noi plângeri după completarea omisiunilor.”.

12. Se completează cu articolul 14¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 14¹. Inadmisibilitatea plângerii**

(1) Consiliul declară plângerea inadmisibilă dacă aceasta:

- a) nu conține fapte care permit stabilirea prezumției existenței unui fapt de discriminare;
- b) este depusă cu încălcarea termenului de prescripție;
- c) nu este de competența Consiliului;
- d) are un obiect nefondat, prin raportare la domeniul de aplicare a prezentei legi.

(2) Dacă examinarea plângerii ține de competența altei autorități, Consiliul acționează conform art. 74 din Codul administrativ nr. 116/2018.”.

13. La articolul 15:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Plângerea sau nota de autosesizare se examinează în termen de 90 de zile, iar în cazul în care plângerea sau nota de autosesizare se referă la un volum complex de informații sau sunt necesare consultări suplimentare, examinarea acesteia poate fi prelungită cu cel mult 60 de zile, cu informarea părților. La examinarea plângerii sau notei de autosesizare, Consiliul are dreptul să solicite date și informații relevante de la orice persoană în legătură cu faptele care formează obiectul acestora. Sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se presupune că au comis fapta.”;

alineatul (2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) să asigure sprijinul și condițiile necesare bunei desfășurări a examinării plângerii.”;

se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) În procesul examinării plângerii, Consiliul are dreptul să efectueze vizite de documentare a faptelor care formează obiectului plângerii. Împiedicarea activității de documentare se sancționează conform legislației.

(3²) În cadrul examinării plângerii la cererea participanților la proces sau din oficiu, persoanele interesate competente în domeniul drepturilor omului pot depune opinii juridice, potrivit funcției privind faptele care formează obiectul plângerii, în vederea apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei.”;

la alineatul (4), după cuvintele „Decizia Consiliului” se introduce cuvântul „poate”, iar cuvântul „recomandări” se substituie cu cuvintele „prescripții sau recomandări”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Decizia se aduce la cunoștința persoanei care a comis fapta discriminatorie și a persoanei care a depus plângerea în termen de 15 zile de la adoptare. Consiliul este informat în termen de 30 de zile despre măsurile întreprinse, cu prezentarea eventualelor dovezi în acest sens. Decizia produce efecte de la data aducerii la cunoștință.”;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Consiliul are dreptul să informeze opinia publică referitor la neprezentarea în termenul prevăzut de lege a informațiilor relevante solicitate pentru examinarea plângerilor, ignorarea intenționată, neexecutarea recomandărilor emise și alte forme de împiedicare a activității.”;

la alineatul (8), cuvântul „atestă” se substituie cu cuvântul „constată”;

la alineatul (9), cuvântul „examine” se substituie cu cuvântul „constatate”, iar cuvântul „imediat” se exclude.

14. La articolul 16:

cuvintele „cu competențele lor” se substituie cu cuvintele „competențelor”;

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) implementează principiul egalității, nediscriminării și a respectării diversității în activitatea desfășurată;”.

15. Articolul 18:

în denumire, cuvintele „a victimei discriminării” se substituie cu cuvintele „împotriva discriminării”;

la alineatul (3), propoziția „La solicitarea victimei discriminării, se poate interzice răspândirea informației despre viața privată și identitatea acesteia.” se substituie cu propoziția „Răspândirea informației despre viața privată și identitatea victimei discriminării este interzisă.”;

se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) La examinarea de către instanța de judecată a unei pricini în care se invocă o faptă de discriminare, Consiliul poate depune concluzii în conformitate cu art. 74 din Codul de procedură civilă.”.

16. La articolul 19 alineatul (1), după cuvântul „fapte” se introduc cuvintele „și date statistice, după caz.”.

17. La articolul 20:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) În cazul unei discriminării continue sau prelungite termenul de prescripție începe să curgă de la data ultimei acțiuni sau inacțiuni.”.

Art. VII. – Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 48, art. 148), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În denumire și tot cuprinsul legii, cuvintele „Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Consiliul pentru egalitate”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. La articolul 1 litera b), textul „în număr de 20 de unități” se substituie cu textul „în număr de 33 de unități”.

3. În anexă:

1) la punctul 1, cuvintele „un organ colegial cu statut de persoană juridică de drept public” se substituie cu cuvintele „o autoritate bugetară autonomă”;

2) punctul 2 va avea următorul cuprins:

„2. Misiunea Consiliului este prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității.”;

3) punctul 4:

la noțiunea „petiționar”, cuvântul „discriminată” se substituie cu cuvintele „victimă a discriminării sau persoană interesată”;

la noțiunea „reclamat”, după cuvintele „s-a formulat plângerea” se introduc cuvintele „sau nota de autosesizare”;

la noțiunea „persoană interesată”, cuvintele „persoană care se consideră discriminată” se exclud;

se completează cu noțiunea „plângere” cu următorul cuprins:

„*plângere* – orice act de sesizare cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare, inclusiv nota de autosesizare”;

4) la punctul 7:

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) după consultarea membrilor Consiliului, stabilește, data și ora desfășurării deliberărilor și le prezidează”;

se completează cu literele d¹)-d²) cu următorul cuprins:

„d¹) poate delega exercitarea atribuțiilor sale, cu excepția celor menționate la lit. e) și g), secretarului general;

d²) aprobă reglementări privind procedurile interne de realizare a atribuțiilor Consiliului;

la litera e), cuvântul „auxiliar” se substituie cu cuvântul „tehnic”;

la litera f), cuvintele „în consultare cu membrii Consiliului” se exclud;

la litera i), cuvintele „în prezentul regulament” se substituie cu cuvintele „de legislație”;

5) punctul 9 va avea următorul cuprins:

„9. Consiliul se întrunește ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar de 2 ori pe lună. În caz de necesitate, Consiliul poate fi convocat la solicitarea a cel puțin 2 membri. Membrii Consiliului sunt convocați de președintele Consiliului în ședințe.”;

6) punctul 10 va avea următorul cuprins:

„10. Audierile Consiliului sunt publice și se desfășoară în prezența a cel puțin 4 membri. Audierile sunt prezidate de membrul raportor. Pot avea loc audieri închise numai în scopul protejării informației ce constituie secret de stat, secret comercial ori a altor informații a căror divulgare este interzisă prin lege. La cererea părților, examinarea plângerii poate avea loc în ședință închisă pentru a preveni divulgarea unor informații care se referă la aspectele vieții private, care lezează onoarea, demnitatea și atentează la ordinea publică. La cererea părților sau din oficiu, audierile pot fi desfășurate prin intermediul mijloacelor de comunicare la distanță. Audierile pot fi înregistrate audio și/sau video.”;

7) la punctul 11:

prima propoziție va avea următorul cuprins:

„Consiliul deliberază în prezența a cel puțin 4 membri.”;

se completează cu următoarea propoziție: „În cazul în care din motive obiective membrul Consiliului nu poate fi prezent la ședință, participarea acestuia poate avea loc și prin mijloace de comunicare la distanță care să întrunească condițiile tehnice necesare pentru identificarea acestuia, retransmiterea în mod continuu a deliberărilor, astfel încât să se asigure securizarea comunicării și luarea la cunoștință de către acesta a tuturor aspectelor discutate în cadrul ședinței.”;

8) punctul 12 va avea următorul cuprins:

„12. Lucrările ședințelor Consiliului sunt consemnate în procese-verbale și pot fi înregistrate audio. Procesul-verbal se întocmește în termen de 5 zile de la desfășurarea ședinței și este semnat de președintele și de secretarul ședinței.”;

9) la punctul 13, cuvintele „secretariatului din cadrul” se exclud;

10) punctul 14:

în denumire, cuvintele „Secretariatul din cadrul aparatului administrativ” se substituie cu cuvintele „Aparatul administrativ”;

la litera c), cuvintele „și agenda” se exclud;

la litera f), textul „10 zile lucrătoare” se substituie cu textul „15 zile de la adoptare”;

11) punctul 15:

la litera a), cuvântul „examinează” se substituie cu cuvântul „soluționează”;

la litera c), cuvintele „contribuie la” se substituie cu cuvântul „propun”;

12) la punctul 16 litera e), cuvintele „ședința Consiliului” se substituie cu cuvântul „audieri”;

13) la punctul 19, textul „note de autosesizare,” se substituie cu cuvântul „emite”, iar după cuvântul „constatare” se introduc cuvintele „acorduri de conciliere și alte acte”;

la capitolul IV:

14) în denumirea secțiunii 1 din capitolul IV, cuvintele „în domeniul discriminării” se substituie cu cuvintele „în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității”;

15) punctul 21 va avea următorul cuprins:

„21. În scopul perfecționării legislației, precum și schimbării practicilor în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității, Consiliul:

a) analizează corespunderea legislației cu standardele privind nediscriminarea potrivit tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și înaintează propuneri de modificare a legislației în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității;

b) adoptă avize consultative cu privire la conformitatea proiectelor de acte normative cu legislația din domeniul prevenirii și combaterii discriminării.”;

16) punctul 25:

la litera b), cuvintele „presei scrise sau audiovizualului” se substituie cu cuvântul „mass-media”;

litera e) se abrogă;

17) se completează cu secțiunea a 2¹-a cu următorul cuprins:

„Secțiunea a 2¹ - a

Monitorizarea modului de implementare a legislației din perspectiva standardelor privind nediscriminarea

25¹. Din perspectiva standardelor privind nediscriminarea, Consiliul:

a) monitorizează modul de implementare de către persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat a legislației în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității;

b) acordă suport metodologic persoanelor fizice și juridice din domeniul public și privat în procesul de implementare a legislației în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității;

c) colectează informații despre dimensiunile, starea și tendințele fenomenului discriminării la nivel național;

d) elaborează studii și rapoarte tematice și generale.

25². Neprezentarea nemotivată a informației solicitate de Consiliu în procesul de monitorizare se califică ca împiedicare a activității și atrage răspunderea contravențională.”.

18) la punctul 26, după cuvântul „analizează” se introduc cuvintele „după caz” și se completează cu cuvintele „după caz”;

19) punctul 27 se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „Consiliul prezintă public rapoartele tematice privind fenomenul discriminării. Acestea se publică pe pagina web-oficială a Consiliului și se transmit pentru informare și examinare autorităților publice.”;

20) la punctul 31, litera e) se abrogă;

21) se completează cu punctul 31¹ cu următorul cuprins:

„31¹. În scopul acordării asistenței științifico-analitice și de altă natură, pe lângă Consiliu poate fi creat un consiliu consultativ format din reprezentanți ai societății civile, mediului academic și experți independenți. Componenta consiliului consultativ și modul de funcționare al acestuia se stabilesc printr-un regulament aprobat de Consiliu.”;

22) denumirea secțiunii a 4-a din capitolul IV va avea următorul cuprins :

„Secțiunea a 4-a

Sanționarea faptelor de discriminare”;

23) la punctul 32:

dispoziția va avea următorul cuprins:

„Pentru sanționarea faptelor discriminatorii, Consiliul:”;

literele a) și b) se abrogă;

la litera c), cuvintele „cu funcții de răspundere” se exclud;

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) constată și, după caz, examinează contravenții în conformitate cu prevederile Codului contravențional;”;

24) la punctul 36, după cuvintele „alt membru” se introduc cuvintele „sau un reprezentant al aparatului administrativ”;

25) la punctul 37, după cuvântul „e-mail” se introduce textul „ , formă electronică”;

26) la punctul 39, cuvintele „a Consiliului” se exclud;

27) la punctul 40, cuvintele „de către secretariat” se exclud;

28) punctele 42 și 43 se abrogă;

29) punctul 45 va avea următorul cuprins:

„45. Petiționarul care a depus plângerea poate oricând să o retragă. Retragerea plângerii se solicită prin cerere în scris sau se expune verbal în cadrul audierii, acest fapt consemnându-se în procesul-verbal al acesteia. Retragerea plângerii constituie temei de încetare a procesului de examinare. În cazul în care plângerea vizează o problemă cu impact asupra unui grup de persoane sau a unei comunități, retragerea plângerii nu împiedică Consiliul să examineze cauza.”;

30) se completează cu punctul 46¹ cu următorul cuprins:

„46¹. Președintele Consiliului poate dispune conexarea dosarelor, dacă plângerile privesc aceeași problemă.”;

punctul 48 va avea următorul cuprins:

„48. Plângerea se transmite în aceeași zi sau în ziua imediat următoare spre examinare.”;

31) la punctul 50, cuvintele „, desemnat de președinte” se exclud;

32) punctul 51 se abrogă;

33) la punctul 52, cuvintele „ședința de examinare a plângerii de către Consiliu” se substituie cu cuvântul „audieri” , iar cuvântul „atât” și cuvintele „, cât și a fondului” se exclud;

34) punctul 53 se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) accesibilitate”;

35) se completează cu punctele 53¹-53⁶ cu următorul cuprins:

„53¹. La necesitate, președintele la propunerea membrului raportor poate dispune prin rezoluție, documentarea faptelor care formează obiectul plângerii.

53². Rezoluția cuprinde obiectivele ce urmează a fi documentate, locul unde se desfășoară documentarea și termenul în care se realizează aceasta.

53³. Documentarea se poate realiza:

a) cu înștiințarea prealabilă a persoanei/persoanelor ce urmează a fi verificată/verificate;

b) inopinat.”;

53⁴. Documentarea se efectuează de cel puțin două persoane. La documentare pot participa și funcționarii aparatului administrativ al Consiliului.

53⁵. La cererea persoanelor care efectuează documentarea, persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat au obligația, în condițiile legii:

a) să ofere informații și explicații verbale și, după caz, scrise, în legătură cu faptele care formează obiectul documentării;

b) să elibereze copiile documentelor solicitate;

c) să asigure sprijinul și condițiile necesare bunei desfășurări a documentării și să contribuie la clarificarea constatărilor.

53⁶. În termen de 5 zile de la data finalizării documentării, se întocmește, în scris, raportul de documentare. Raportul este semnat de toți reprezentanții Consiliului care au participat la documentare și se depune la dosar. Raportul de documentare cuprinde etapele parcurse, acțiunile desfășurate, constatările la fața locului.”;

36) punctul 54 va avea următorul cuprins:

„54. La audieri se invită părțile și persoana care a formulat opinii juridice. Data și ora invitației se coordonează cu membrul raportor și se comunică părților cu cel puțin 10 zile înainte. Locul ședinței, data și ora se publică pe pagina web-oficială a Consiliului. Neprezentarea părților nu împiedică examinarea plângerii.”;

37) se completează cu punctul 54¹ cu următorul cuprins:

„54¹. La cererea motivată a uneia din părți, Consiliul poate dispune amânarea audierii, doar o singură dată.”;

38) punctul 55 va avea următorul cuprins:

„55. În procesul de examinare a plângerii, Consiliul propune părților soluționarea amiabilă, în mod confidențial a conflictelor apărute prin săvârșirea faptelor discriminatorii. Acordul de conciliere are caracter obligatoriu pentru părți și are drept efect încetarea procedurii de examinare a plângerii.”;

39) la punctul 56, cuvintele „susțin plângerea” se substituie cu cuvintele „permit prezumția existenței unei fapte de discriminare”;

40) punctele 57, 58 și 59 vor avea următorul cuprins:

„57. Cu cel puțin 15 zile înainte de data audierii, copia notei de autosesizare sau copia plângerii și materialele care o însoțesc se expediază reclamatului. Reclamatul este obligat, în termen de 10 zile de la recepționarea plângerii, să prezinte opinia și probele care ar dovedi că fapta invocată în plângere sau nota de autosesizare nu constituie discriminare și informațiile solicitate în legătură cu faptele care formează obiectul plângerii. Neprezentarea nejustificată a informațiilor solicitate de Consiliu se sancționează conform legislației și este interpretată de Consiliu în defavoarea reclamatului.

58. În procesul de examinare a plângerii părțile au dreptul să fie reprezentate în condițiile art. 46 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

59. Părțile implicate în soluționarea plângerii care nu posedă limba română sau care au deficiențe senzoriale sunt în drept să beneficieze de serviciile unui interpret achitate de Consiliu. Despre acest fapt, Consiliul este anunțat cu 7 zile înainte de audieri.”;

41) la punctul 60, după cuvântul „inclusiv” se introduc cuvintele „proba tratamentului diferențiat.”;

42) punctele 61 și 62 vor avea următorul cuprins:

„61. Consiliul soluționează plângerea sau nota de autosesizare prin adoptarea unei decizii. Decizia trebuie să cuprindă: data și locul adoptării; denumirea organului care a adoptat-o; numele și prenumele membrilor participanți la deliberare; mențiunea despre caracterul public sau închis al audierii; datele de identificare ale părților, explicațiile și obiecțiile acestora; probele prezentate; numele, prenumele persoanelor care reprezintă petiționarul sau reclamatul, explicațiile și obiecțiile acestora; numele și prenumele sau denumirea, persoanelor, care au prezentat opinii juridice și argumentele acestora;

descrierea faptelor constatate; concluzia Consiliului și argumentele ce stau la baza acesteia; prescripțiile și recomandările formulate în vederea asigurării repunerii în drepturi a victimei discriminării și recomandările pentru prevenirea faptelor similare în viitor.

62. După încheierea audierilor și examinării tuturor probelor anexate la dosar, membrul raportor întocmește proiectul deciziei pe care îl prezintă spre examinare celorlalți membri ai Consiliului cu cel puțin 5 zile până la data stabilită pentru deliberare. Consiliul deliberază în ședință închisă.”;

43) punctul 63, se abrogă;

44) punctul 66, se abrogă;

45) punctul 67 va avea următorul cuprins:

„67. Aparatul administrativ al Consiliului este condus de Secretarul general care conduce activitatea organizatorică și administrativă. Aparatul administrativ al Consiliului este compus din funcționari publici și personal tehnic. Personalul aparatului administrativ dispune de legitimații de serviciu. Schema de încadrare a Consiliului se aprobă de președintele Consiliului”.

Art. VIII. – La tabelul 2 al anexei nr. 3 din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 441–447, art. 715), cu modificările ulterioare, compartimentul „Autorități publice autonome”, punctul 1 se completează cu poziția A2234 cu următorul cuprins:

„A2234	Secretar general al Consiliului pentru Egalitate	116	11,07”.
--------	--	-----	---------

Art. IX. (1) Prezenta lege se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la 1 ianuarie 2023.

(2) Până la data intrării în vigoare a prezentei legi, Consiliul pentru Egalitate va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

NOTA INFORMATIVĂ

*la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității)*

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității*) a fost elaborat de Ministerul Justiției în comun cu Consiliul pentru prevenire și eliminarea discriminării și asigurării egalității (în continuare – Consiliul).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Elaborarea prezentului proiect de lege își are drept temei Titlul II, pct. 3 din *Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană* în perioada 2017-2019, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016, „Asigurarea aplicării legilor și reglementărilor împotriva discriminării din orice motiv, inclusiv a Legii cu privire la asigurarea egalității, și consolidarea capacității Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării („Consiliul pentru egalitate”)”*

Titlul III, Obiectivul 3.13.3 din *Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 „3.13.3. Promovarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și a Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, revăzut inclusiv în baza expertizei furnizate de Consiliul Europei”*.

Principiul nediscriminării reprezintă un pilon important al politicii sociale comunitare, iar egalitatea oportunităților reprezintă cadrul necesar realizării politicii sociale la nivel statal și european. Existența normelor care impun garanții eficiente împotriva discriminării și practicilor discriminatorii sunt absolut necesare într-o societate democratică.

Combaterea discriminării este indispensabilă procesului de promovare a egalității pentru toate persoanele. Dreptul internațional în materia drepturilor omului asigură atât dreptul la egalitate, cât și dreptul de a nu fi supus discriminării pe criterii specifice enumerate. De exemplu, Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Convenția europeană a drepturilor omului și libertăților fundamentale (CEDO), conțin prevederi în domeniul nediscriminării. Aceste instrumente juridice au internaționalizat problema protecției drepturilor omului, care a devenit treptat una dintre cele mai importante preocupări.

De asemenea, principiul nediscriminării derivă și din standardele prevăzute în dreptul european, și anume, Directiva Consiliului Uniunii Europene nr. 2000/78/EC din 27 noiembrie 2000 privind stabilirea unui cadru general pentru tratament egal în materie de angajare și ocupație; Directiva 2000/43/CE din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică și Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă). Aceste directive au apărut în urma adoptării Tratatului de la Amsterdam de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană, a tratatelor

de instituire a Comunităților Europene și a anumitor acte conexe din 10 noiembrie 1997, art. 13 al cărui a acordat atribuții noi Comunității Europene pentru combaterea discriminării pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie, convingeri.

Aderând la anumite instrumente internaționale (de exemplu Declarația universală a drepturilor omului, CEDO etc.), Republica Moldova și-a asumat obligații primordiale de a respecta demnitatea și drepturile omului pentru fiecare persoană ce se află sub jurisdicția sa. Potrivit art. 1 alin. (3) din *Constituție*, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Un aspect important al protecției drepturilor omului vizează și asigurarea egalității de șanse și de tratament tuturor persoanelor indiferent de criteriu, prin aceasta garantându-se respectarea principiului nediscriminării.

Art. 16 al *Constituției* consfințește egalitatea cetățenilor Republicii Moldova în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Potrivit art. 19 din *Constituție*, cetățenii străini și apatrizii au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite de lege.

Sistemul nediscriminării și asigurării egalității în Republica Moldova a fost supus unei restructurări consistente prin adoptarea în anul 2012 a două legi:

- *Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității* (în continuare – *Legea nr.121/2012*);
- *Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității* (în continuare – *Legea nr. 298/2012*);

Elementele centrale ale acestei reforme au vizat următoarele aspecte:

- Legile adoptate reprezintă un instrument eficace pentru prevenirea și combaterea discriminării, precum și pentru promovarea egalității, inclusiv prin înființarea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității.
- Legile extind protecția contra discriminării aproape în toate domeniile vieții pe baza unei liste deschise de criterii de discriminare, care practic depășesc domeniul de aplicare a CEDO.

Directivile Uniunii Europene privind egalitatea de tratament pe motive de sex și de rasă sau de origine etnică prevăd că organismele de promovare a egalității trebuie să fie independente în îndeplinirea funcțiilor lor. Acestea impun statelor membre să desemneze sau să instituie un organism de promovare a egalității care: să ofere asistență independentă victimelor discriminării în formularea plângerilor de discriminare, să efectueze anchete independente privind discriminarea, să publice rapoarte independente și să facă recomandări cu privire la orice aspect conex.

Republica Moldova, ca stat democratic, duce o politică publică de prevenire și sancționare a tuturor formelor de discriminare, recunoaște egalitatea între cetățeni și încurajează acțiunile afirmative, în vederea protecției persoanelor defavorizate care nu se bucură de egalitatea șanselor. Prin adoptarea prezentului proiect de lege, Republica Moldova

își propune să consolideze și să adapteze această politică publică la obiectivele realității societății, prin: asigurarea unității cadrului legislativ și consolidarea cadrului instituțional.

Prezentul proiect de lege este elaborat în baza evaluărilor Legii nr. 298/2012 și a Legii nr. 121/2012 realizate de Consiliul Europei în anul 2016 și are ca scop lichidarea deficiențelor cadrului normativ și îmbunătățirea mecanismelor de protecție împotriva discriminării.

Menționăm că, prezentul proiect de lege nu reprezintă o noutate or, în Parlamentul Republicii Moldova un proiect similar promovat de Ministerul Justiției a fost înregistrat cu nr. 235 în 6 iulie 2018.

Având în vedere că proiectul legii nu a fost adoptat de Parlament în nici o lectură, la investirea noului legislativ, potrivit procedurii regulamentare parlamentare, proiectul a fost restituit Ministerului Justiției, care îl supune unui nou proces de promovare.

De asemenea, ținând cont de importanța proiectului de lege pentru consolidarea capacităților statului de a asigura egalitatea persoanelor și având scopul asigurării corespunderii cadrului legal național cu standardele internaționale în domeniu, în special cu cele statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și recomandările ECRI, prezentul proiect de lege a fost recent expertizat de experții Consiliului Europei în cadrul proiectului național „*Consolidarea capacităților actorilor din sectorul justiției pentru realizarea actului de justiție în conformitate cu standardele europene, în particular pentru combaterea discriminării*”. Recomandările conținute în Opinia asupra amendamentelor la Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității constituie principalul punct de reper de la care au fost elaborate propunerile ce se regăsesc în prezentul proiect de lege.

Scopul și obiectivele proiectului:

Scopul proiectului este de a elimina deficiențele și incoerențele admise în procesul de promovare și adoptare a pachetului de legi și urmărește sporirea eficienței și impactului sistemului de prevenire și combatere a discriminării, precum și asigurării egalității.

Obiectivele proiectului se concentrează pe:

- precizarea și reglementarea mai clară a competenței Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea (în continuare - *Consiliul*);
- extinderea criteriilor de nediscriminare;
- îmbunătățirea colectării de date în materia egalității, nediscriminării și diversității, monitorizarea, evaluarea și raportarea anuală a rezultatelor;

consolidarea cadrului instituțional în domeniu, în vederea asigurării unei mai bune implementări a principiului egalității și nediscriminării.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul legii prevede modificarea a zece acte normative:

- Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (Art. I);
- Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (Art. II);
- Legea nr. 155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice (Art. III);

- Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității (Art. IV);
- Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea (Art. V);
- Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (Art. VI).

A. Modificarea propusă în *Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (Art. I din proiect)* se referă la schimbarea denumirii autorității naționale de prevenire și combatere a discriminării din *Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității* în *Consiliul pentru egalitate*, denumire ce este mai practică, nu face confuzii cu alte entități și înglobează în sine atât componentele de prevenire și eliminare a discriminării, cât și pe cele de promovare a egalității.

B. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (Art. II din proiect)

Modificarea Codul contravențional constă în completarea Codului cu articolele 70² (*Hărțuirea*) și 70³ (*Victimizarea*) în vederea asigurării unei protecții mai efective victimelor hărțuirii prin aplicarea răspunderii pentru hărțuire în toate sferele vieții în dependență de gravitatea acțiunilor comise și a aduce în concordanță legislația națională cu standardele internaționale și aquis-ul comunitar. În acest sens, *Hărțuirea sexuală* este sancționată penal de art. 173 din *Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002* (în continuare – *Codul penal*). Astfel modificarea în Codul contravențional constă în sancționarea *oricărui comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor de rasă, culoare, naționalitate, origine națională și etnică, origine și statut social, limbă, religie sau convingeri, sex, identitate de gen, vârstă, dizabilitate, statut HIV, stare de sănătate, opinii politice sau orice alte opinii, avere, naștere, orientare sexuală, statut matrimonial sau orice alt criteriu*.

Hărțuirea de conotație sexuală rămâne a fi sancționată de Codul penal fiind o faptă social mai periculoasă, încadrându-se în sfera infracțiunilor.

Directivele Uniunii Europene de aplicare a principiului egalității de tratament, la rândul său, impun statelor membre obligația de a introduce în sistemul juridic intern măsurile necesare pentru protecția persoanelor împotriva persecutării sau represaliilor. Atragem atenția că acțiunile de persecutare pentru depunerea plângerii privind discriminarea sau hărțuirea sexuală se încadrează în noțiunea de *victimizare* prevăzută de art. 2 din Legea nr. 121/2012.

Astfel, *orice acțiune sau inacțiune soldată cu consecințe negative pentru persoana care a depus plângere sau a înaintat acțiune în instanța de judecată în scopul asigurării principiilor egalității și nediscriminării sau în scopul furnizării unor informații, inclusiv a unor mărturii care se referă la plângerea sau acțiunea înaintată de către o altă persoană va fi pasibilă de răspundere contravențională conform noii componente de contravenție de la art. 70³ din Codul contravențional*.

Prin *consecințe negative* utilizată în cadrul articolului 70³ din Codul contravențional menționăm că din activitatea Consiliului acestea s-ar putea manifesta, de exemplu, prin punerea în discuție publică în cadrul adunării generale a colectivului a plângerii depuse la Consiliu; intentarea mai multor proceduri disciplinare îndată după depunerea plângerii, deși

anterior persoana nu a fost sancționată disciplinar niciodată; stabilirea celui mai mic quantum al premiului anual; reducerea funcției deținute ș.a.

De asemenea, o altă modificare importantă constă în atribuirea în competența Consiliului de a constata și examina contravenția de la art. 71² (*Împiedicarea activității Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității*) din *Codul contravențional*, având în vedere că specificul contravenției presupune luarea măsurilor eficiente de sancționare și prevenire a unor astfel de fapte, iar Consiliul este organul direct interesat în acest sens.

C. Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității

(Art. IV din proiect)

O primă modificare se referă la scopul Legii, reglementat în art. 1, pentru a cuprinde atât o referire la nediscriminare, cât și la egalitate, reflectând în acest mod *Protocolul nr. 12 al Convenției Europene*. Art. 1 din Lege a fost completat cu un șir de criterii discriminatorii, inclusiv cea referitoare la originea socială, națională și statut social, stare de sănătate și statut HIV, identitate de gen, orientare sexuală, opinii politice sau orice alte opinii, avere, naștere sau orice alt criteriu. Incluziunea criteriilor derivă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și Recomandările Comitetului pentru drepturile omului și Comitetului privind drepturile economice, sociale și culturale. Mai mult decât atât în legislația națională, de exemplu, în *Codul muncii* (art. 8 și 128), se regăsesc criteriile *statut HIV și statut matrimonial*.

Domeniul de aplicare a Legii nr. 121/2012 a fost extins prin aplicarea legii *rationae persone* prin faptul oferirii protecției persoanelor fizice și juridice aflate sub *jurisdicția Republicii Moldova*, împotriva acțiunilor de discriminare.

În continuare, fiind formulate un șir de modificări și completări care vin să concretizeze anumite definiții, în special definiția *discriminării directe și indirecte, măsuri pozitive*. Legea se completează cu noțiunea de *discriminare continuă, discriminare prelungită*.

În plus, este de remarcat că în propunerea modificărilor la definiția discriminării se face referire la clauza „*justificării rezonabile și obiective*”, care se aplică de asemenea și în cazul discriminării directe dar și indirecte. Conform *Recomandării de Politică Generală nr. 7 a ECRİ privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale*, se sugerează ca această clauză să fie inclusă la definiții, cu clarificarea că noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă implică noțiunile de obiectiv legitim și de raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

De asemenea, proiectul stabilește acțiunile discriminatorii din domeniul educației și în *exercitarea unei profesii*. În acest caz a fost clarificat faptul că discriminarea este interzisă atât în domeniul ocupării forței de muncă, activitatea independentă și în calitate de membru al asociațiilor profesionale și al sindicatelor (modificările de la art. 7 al *Legii nr. 121/2012*).

Art. 7 alin. (2) conține o listă extinsă a acțiunilor care sunt considerate discriminatorii, propunerea de la litera a¹) se referă la crearea condițiilor și criteriilor care exclud sau favorizează anumite persoane la afilierea sau accesarea într-o organizație profesională sau profesie. Modificarea respectivă este o completare firească a modificării de la alin. (1¹) expusă mai sus.

Interzicerea expresă a oricărei deosebiri, excluderi, restricții sau preferințe pe baza criteriilor protejate, care au drept scop sau efect limitarea sau subminarea egalității la afilierea sau accesarea într-o organizație a salariaților sau patronatului, sau orice organizație ai cărei membri exercită o anumită profesie, inclusiv la avantajele obținute de această organizație, constituie o garanție suplimentară acordată de lege, persoanelor salariate sau care exercită o anumită profesie.

Stabilirea faptei discriminatorii pentru remunerarea inegală pentru muncă egală sau de valoare egală, se impune în vederea realizării Obiectivului 1.2 din Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 259 din 28 aprilie 2017 cu privire la aprobarea Strategiei pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia.*

Modificările de la art. 9 al *Legii nr. 121/2012* presupun revizuirea mecanismului de interzicere a discriminării în domeniul educației, fapt ce conferă o protecție mult mai largă decât reglementarea actuală, care se referă doar la domeniul învățământului.

Primul alineat al acestui articol stipulează interdicția expresă de a discrimina sau de a institui anumite excluderi/preferințe în baza criteriilor protejate, care pot submina egalitatea în domeniul educației. Alin. (2) se referă la domeniile sau activitățile în legătură cu care instituțiile de învățământ au obligația de a nu discrimina. Acestea includ accesul la instituțiile de învățământ, evaluarea cunoștințelor, activitatea științifică și educațională, hărțuirea, segregarea rasială. Iar în scopul asigurării respectării principiul nediscriminării instituțiile de învățământ sunt obligate să includă în regulamentele interne a prevederilor ce se referă la asigurarea egalității și interzicerea discriminării, precum și formarea adecvată a educatorilor și a profesorilor.

Prin stipularea faptului că una din obligațiile instituțiilor de învățământ este aceea de a asigura protecția împotriva discriminării, și prin „asigurarea accesibilității” la educație, fără nicio excepție, reprezintă un nivel înalt de protecție, în special în ceea ce privește persoanele cu dizabilități. Termenul „acces” nu trebuie interpretat numai ca posibilitatea administrativă de înscriere într-o școală, ci și inexistența obstacolelor fizice (așa numitele bariere arhitecturale) care îi împiedică pe copiii cu dizabilități să intre în incinta instituțiilor de învățământ și să beneficieze pe deplin de dreptul la educație.

Astfel, accesibilitatea educației este analizată din perspectiva: infrastructurii fizice a edificiilor școlare a dotării tehnice a cadrului legal existent în domeniu, a serviciilor de suport, a acțiunilor de promovare a incluziunii școlare a copiilor, a dezvoltării curriculumului școlar în funcție de capacitățile copiilor, a calificărilor profesionale ale cadrelor didactice, a schimbărilor la nivel de atitudini referitoare la stereotipurile sociale și comportamente discriminatorii etc. Toate aceste aspecte sunt interdependente și reprezintă niște elementele cheie care asigură succesul unei educații incluzive.

De asemenea, din redacția art. 9, se propune excluderea reglementărilor actuale, care pot constitui temei de interpretare extensivă. Aici ne referim la alin. (2), care reglementează o excepție de la regula conform căreia principiile de admitere nu trebuie restricționate. Totuși, excepția este destul de generică întrucât se referă la „cazurile stipulate de legislația în vigoare” fără nicio indicație suplimentară. Reamintind cauza de referință cu privire la art. 2 al

Protocolului nr. 1 la Curtea Europeană mai exact *Cauza lingvistică belgiană*, în care Curtea Europeană menționa că dispoziția ce se referă la dreptul de acces la instituțiile educaționale existente la un moment dat, constituie o restrângere a unui astfel de drept la educație, care trebuie interpretat în sens limitat.

Modificările de la art. 11 vin să specifice faptul că Consiliul este un organ colegial, membrii acestuia își exercită activitatea până la numirea unui nou membru, pentru a nu periclita activitatea și funcționalitatea în ansamblu a Consiliului.

Referitor la responsabilitățile Consiliului acestea nu sunt enumerate în mod exhaustiv la art. 12 din lege, ceea ce reprezintă un aspect pozitiv pentru că dă posibilitatea ajustării acestora la posibilele provocări.

Analiza regulilor care reglementează atribuțiile Consiliului indică faptul că, privit dintr-o perspectivă comparativă, Consiliul este un organ cu caracter mixt care are în același timp funcții de prevenire, combatere și asigurare a egalității.

În general, reglementările sunt în concordanță cu Directivele privind combaterea discriminării - art. 13 alin. (2) din *Directiva Consiliului 2000/43/CE cu privire la implementarea principiului tratamentului egal între persoane indiferent de originea rasială sau etnică*.

Referitor la plângerile cu privire la fapta de discriminare, proiectul legii vine să îmbunătățească modalitatea de examinare a acestora de către Consiliu, precum și să stabilească situațiile de restituire a plângerii (art. 14), de declarare a inadmisibilității acestora (art. 14¹), cazurile, fiind enumerate exhaustiv.

Modificarea art. 15 alin. (1) se referă la extinderea termenului de examinare a plângerilor de către Consiliu. Extinderea termenului de la 30 de zile la 90 de zile cu posibilitatea prelungirii acestuia cu cel mult 60 de zile în cazul în care plângerea se referă la un volum complex de informații sau sunt necesare consultări suplimentare, cu obligativitatea informării părților. Totodată, în situația prelungirii acestui termen, Consiliul va fi ținut de obligativitatea motivării justificate a unei astfel de extinderi.

De asemenea, se instituie posibilitatea depunerii opiniilor juridice (*amicus curiae*) în procesul de examinare a plângerilor. Aceasta ar oferi Consiliului acces la informație, cunoaștere și analiză atât de tip juridic, cât și de altă natură. Prin aceasta s-ar recunoaște amploarea și complexitatea misiunii Consiliului și ar permite acestuia gestionarea eficientă în activitatea sa. Instituția opiniilor juridice este comună și pentru Consiliul pentru Combaterea Discriminării din România, Belgia, Croația, Finlanda, Franța, Norvegia, Polonia, Slovenia, Irlanda.

De asemenea, prezentul proiect de lege dă posibilitatea Consiliului de a efectua vizite de documentare a faptelor care formează obiectului plângerii.

În acest sens, trebuie să menționăm că problema cu referire la necesitatea modificărilor cadrului normativ din domeniu în partea ce ține de examinarea sub toate aspectele și în mod eficient a cazurilor de discriminare de către Consiliu reprezintă de fapt un angajament pe care Republica Moldova și l-a asumat prin semnarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană dar și adoptarea de către Parlament a Planului de acțiuni pentru implementarea acestui acord. Tot aici, trebuie să subliniem că de exemplu, potrivit

Recomandării nr. 2 de politici generale ECRI: organismele de asigurarea a egalității și combatere a rasismului și intoleranței la nivel național, organismele de egalitate ar trebui ca atunci când se efectuează anchete și se decide asupra plângerilor să dispună de competențe de a obține dovezi și informații. Aceasta ar trebui să includă: 1) competențe de a solicita documente, informații copii ale acestora, dovezi sau alte probe necesare examinării cazurilor de discriminare, 2) **posibilitatea efectuării vizitelor la fața locului**, 3) interogarea persoanelor, 4) obținerea prin intermediul instanței de judecată a unui titlu executoriu sau aplicarea unei amenzi administrative persoanei fizice sau juridice pentru fapta constatată.

Verificarea autenticității/conformității informațiilor comunicate de către instituțiile/persoanele responsabile reclamate în contextul implementării recomandărilor Consiliului, în lipsa unor astfel de împuterniciri, devine o adevărată provocare, ceea ce pune Consiliul în dificultatea de a se pronunța pe faptul executării/neexecutării recomandărilor. Statistic vorbind, anual în marja de 12% - 19% din totalul recomandărilor formulate, rămân neexecutate, pe când întocmirea proceselor-verbale de constatare a neexecutării recomandărilor date de Consiliu, în ultimii 3 ani a fost posibilă, de realizat în baza informațiilor acumulate din solicitările scrise, doar pe două cauze, fiind încheiate și remise instanței de judecată 7 procese-verbale.

Actualmente, organizarea și efectuarea unor asemenea vizite de documentare este dificilă, în practică, din cauza ambiguității cadrului normativ, dar și din lipsa resurselor umane. Or, în lipsa prevederilor exprese, reprezentanților Consiliului le poate fi refuzat accesul în instituții sau organizații. Totodată, o vizită de documentare presupune deplasarea unei echipe de câteva persoane la fața locului (membrul-raportor, juristul-asistent), pentru efectuarea unor activități precum cercetarea și colectare de probe.

Proiectul propune efectuarea vizitelor de documentare doar în cazul aflării pe rol a unei cauze în care se invocă o faptă de discriminare și la examinarea plângerii se decide că pentru a o examina în mod direct și nemijlocit este necesară efectuarea unei vizite de documentare. Prin urmare, efectuarea vizitelor de documentare în cazul examinării unei plângeri nu reprezintă un control de stat al activității de întreprinzător.

Totuși trebuie să menționăm că documentarea de către Consiliu a cauzelor de discriminare nu reprezintă o noutate pentru o instituție a cărui mandat este prevenirea, combaterea și eliminarea discriminării, or de exemplu în România, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării are posibilitatea de a investiga actele sau faptele de discriminare, prin efectuarea unei vizite la sediul instituției reclamate. Drept urmare, mecanismul de efectuare a vizitelor de documentare de către Consiliu a fost inspirat din legislația românească, dar nu înainte de a fi ajustat realităților legislației Republicii Moldova. Pentru mai multe detalii a se vedea Capitolul II din Ordinul nr. 114/2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor.

Totodată în scopul eficientizării luptei împotriva discriminării și sporirea competențelor în domeniul prevenirii discriminării se propune instituirea posibilității Consiliului de a informa opinia publică referitor la neprezentarea în termenul prevăzut de lege a informațiilor relevante solicitate pentru examinarea plângerilor, ignorarea intenționată, neexecutarea recomandărilor emise și alte forme de împiedicare a activității.

Prin completarea art. 18 cu un nou alineat (4) se propune instituirea posibilității Consiliului de a depune concluzii în instanța de judecată în conformitate cu prevederile de la art. 74 din Codul de procedură civilă, în cazul în care se examinează o pricină în care se invocă o faptă de discriminare.

În același context în scopul respectării dreptului la viața privată consfințit de art. 28 din Constituție și art. 8 din CEDO, răspândirea informației despre viața privată și identitatea victimei discriminării va constitui o faptă interzisă.

D. Legea nr. 298/2012 (Art. V din proiect)

În partea ce ține de modificarea *Legii nr. 298/2012* prin majorarea numărului de unități de la 20 la 33 de unități în statul de personal, este justificată din motiv că organismul național independent de combatere a discriminării trebuie să dispună de competențe eficiente de investigare, să aibă un mandat care să îi permită examinarea plângerilor individuale în domeniul discriminării, atât în sectorul privat, cât și cel public și să emită decizii obligatorii și cu caracter executoriu, să dispună de personal și fonduri adecvate și de posibilitatea de a furniza acces la remedii efective pentru victimele discriminării.

Cât privește necesitatea majorării numărului de personal, aceasta este determinată de mai multe cauze:

- creșterea permanentă a numărului plângerilor:

Anul	2017	2018	2019	2020	2021
Nr. de plângeri	160	248	257	297	312- cu 15 plângeri mai multe decât în anul precedent.

- odată creșterea numărului deciziilor emise, crește și numărul deciziilor contestate în instanța de judecată și, respectiv, nr. dosarelor pe care se asigură reprezentarea intereselor Consiliului în instanțele de judecată, la 10.11.2021 pe 115 dosare;

- creșterea numărului recomandărilor emise de Consiliu, care urmează a fi monitorizate și în caz de neexecutare a acestora, întocmirea proceselor verbale contravenționale, de exemplu în anul 2019, Consiliul a emis 76 decizii de constatare, formulând 122 de recomandări, iar în anul 2020 Consiliul a emis 74 decizii de constatare, formulând 152 de recomandări.

Menționăm că în prezent pentru atribuțiile de: examinare a plângerilor persoanelor care se consideră a fi victime ale discriminării; constatarea contravențiilor cu elemente discriminatorii în conformitate cu prevederile Codului contravențional; sesizarea organelor de urmărire penală în cazul săvârșirii unor fapte discriminatorii ce întrunesc elemente ale

infracțiunii; monitorizarea recomandărilor formulate în deciziile Consiliului; reprezentarea intereselor Consiliului în instanțele de judecată, sunt atribuite doar 5 unități.

Această recomandare a fost făcută de mai multe ori și de Consiliul Europei în contextul analizei efectuate asupra legilor de profil.

Modificarea Regulamentului de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, aprobat prin *Legea nr. 298/2012*, are drept scop includerea unui șir de prevederi ce vor îmbunătăți funcționalitatea Consiliului și vor elimina ambiguitățile existente la moment. Se propun unele concretizări privind atribuțiile Președintelui Consiliului, a procedurii de examinare a plângerilor, a modalității de elaborare a studiilor raportate pe domenii, ș.a.

În acest sens, modificările propuse stabilesc modul în care ar trebui să opereze Consiliul, specificând modul de monitorizare a implementării legislației din perspectiva standardelor privind nediscriminarea potrivit instrumentelor internaționale la care Republica Moldova este parte, prezentarea rapoartelor, atât tematice, cât și a celor generale, Parlamentului, precum și publicarea lor pe pagina oficială a Consiliului.

Modificarea de la pct. 7 constă în permiterea președintelui Consiliului să delege funcțiile sale altor membri ai Consiliului sau personalului administrativ, cu excepția numirii în funcție a funcționarilor publici ai aparatului administrativ al Consiliului precum și stabilirea obligațiilor funcționale ale personalului din cadrul aparatului administrativ.

Nu în ultimul rând, prevederea numărului minim de 4 membri ai Consiliului pentru constituirea cvorumului de deliberare, dar și posibilitatea de desfășurare a ședinței prin utilizarea mijloacelor tehnice va constitui o garanție a adoptării unei decizii cu respectarea celerității dar și obiectivității.

De asemenea proiectul de lege vine cu o claritate referitoare la frecvența ședințelor pe care le desfășoară Consiliul. Astfel că, Consiliul se va întruni ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar de 2 ori pe lună. În caz de necesitate, Consiliul poate fi convocat la solicitarea a cel puțin 2 membri.

În cadrul examinării plângerilor de către Consiliu se vor desfășura audieri, care vor fi publice. Audierile sunt prezidate de membrul raportor, însă la ele trebuie să participe cel puțin 4 membri. Pot avea loc audieri închise numai în scopul protejării informației ce constituie secret de stat, secret comercial ori a altor informații a căror divulgare este interzisă prin lege. La cererea părților, examinarea plângerii poate avea loc în ședință închisă pentru a preveni divulgarea unor informații care se referă la aspectele vieții private, care lezează onoarea, demnitatea și atentează la ordinea publică.

Alte modificări vizează, includerea la pct. 15 lit. c) a unei referiri despre concilierea părților, pentru a asigura soluționarea amiabilă a conflictelor apărute prin săvârșirea faptelor, care poartă un caracter discriminatoriu.

Propunerea de modificare a pct. 19 urmărește includerea altor forme de activități specifice îndeplinirii sarcinilor Consiliului. Acesta va include sarcini legate de activitățile de comunicare, cercetare și promovare a bunelor practici. Expunerea nu are forma unei liste exhaustive, ci a unei liste deschise care să permită Consiliului flexibilitate și libertate de apreciere.

Modificarea de la pct. 27 vizează includerea mai multor detalii cu privire la natura unui raport tematic și la modul în care acesta urmează să fie abordat de către autorități. Aceste rapoarte se vor prezenta public și se vor publica pe pagina web-oficială a Consiliului.

Completarea Regulamentului de activitate al Consiliului cu *Secțiunea a 2¹-a (Monitorizarea modului de implementarea a legislației din perspectiva standardelor privind nediscriminarea)*, are drept scop acordarea sprijinului metodologic persoanelor fizice și juridice atât din domeniul public cât și privat în procesul de implementare a legislației nediscriminare; supravegherea modului de implementare dar și colectarea și sistematizarea informațiilor despre starea și tendința fenomenului discriminării în Republica Moldova. De asemenea un factor important constituie catalogarea drept împiedicare a activității Consiliului prin neprezentarea informației solicitate de către acesta.

O noutate prezintă crearea unui Consiliu consultativ format din reprezentanții societății civile, reprezentanții relevanți ai mediului academic cu scopul oferirii suportului Consiliului, oferirea de informații și consiliere pentru planurile, prioritățile și activitățile Consiliului, monitorizarea standardelor și asistarea la evaluarea activităților Consiliului.

Completarea Regulamentului cu punctele 53¹- 53⁶ se referă la procedura de examinare a plângerii și efectuarea documentării de către Consiliu asupra unei fapte discriminatorii, precum și a modului de implementare a recomandărilor.

De asemenea, așa cum a fost recomandat de către experții Consiliului Europei în contextual expertizării celor două legi cadru, pentru ca misiunea Consiliului să poată fi îndeplinită mai eficace, se propune acordarea dreptului Consiliului de a lua anumite măsuri administrative corective, în sensul de a emite prescripții obligatorii pentru autorul unui act de discriminare în vederea înlăturării încălcărilor dispoziției ce a condus la discriminare, a opririi executării unor decizii sau ordine ilegale care au un caracter discriminatoriu.

Accentuăm faptul că prescripțiile emise de Consiliul pentru egalitate nu urmează a se confurnda cu cele emise de organele de control de stat potrivit Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, or Consiliul pentru prevenirea discriminării nu reprezintă un organ cu atribuții de control de stat. În sensul aplicării Legii nr. 121/2012 și 298/2016, termenul de prescripții urmează a fi înțeles în sensul îngust al obligațiilor ce se impun persoanei autoare a unui act de discriminare de a înlătura consecințele negative ale acțiunii sale.

Subliniem că aceste propuneri de modificare au drept scop fortificarea mecanismului de combatere a fenomenului discriminării din țară, or în prezent emiterea de către Consiliu a unor dispoziții cu caracter de recomandare nu își produc efectul de descurajare și curmare a discriminării.

E. Legea nr. 155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice (Art. III din proiect); Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (Art. VI din proiect)

Modificările operate la legile enumerate în ansamblu sunt efectuate în scopul fortificării capacităților operaționale ale Consiliului și ajustarea prevederilor cadrului normativ în privința Consiliului așa cum este prevăzut și pentru alte instituții ale statului care au mandat în domeniul protecției drepturilor omului.

Modificările din *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar* și din *Legea nr. 155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice* vizează instituirea funcției de Secretar General al Consiliului pentru egalitate. Întrucât în activitatea sa, Consiliul este asistat de un aparat administrativ din care fac parte funcționari publici și din personal contractual care desfășoară activități auxiliare, se propune instituirea funcției de Secretar General al Consiliului, care va conduce activitatea organizatorică și administrativă a Consiliului. La moment acest lucru se realizează la nivel de direcții și nu centralizat. Menționăm că în activitatea sa, Oficiul Avocatului Poporului este de asemenea condus de un Secretar General. În acest sens, în calitate de Secretar General al Consiliului va putea fi numită persoana care corespunde cerințelor minime specifice (*- 5 ani de experiență profesională în domeniu; - cunoașterea unei limbi de circulație internațională (nivel B2) și va realiza următoarele sarcini: - realizează managementul de nivel superior în autoritatea publică; - posedă competențe manageriale de planificare strategică și funcțională a activității autorității publice, de gestionare a resurselor financiare, umane, tehnice, materiale etc.; - reprezintă autoritatea publică în relațiile cu alte autorități publice din țară și de peste hotare*) și numit în baza unui concurs public și transparent în condițiile *Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*.

4. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul legii, în principiu, acoperă și asigură o conexiune între toate normele în vigoare privind domeniul nediscriminării și asigurării egalității și nu presupune modificarea unor alte acte normative. Totuși în contextul constituirii unui consiliu consultativ pe lângă Consiliu, acesta din urmă trebuie să adopte un regulament de funcționare și organizare a consiliului consultativ.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege va necesita cheltuieli financiare din partea statului.

Pentru implementarea modificărilor de la art. 1 din *Legea nr. 298/2012* care prevăd majorarea numărului de unități de la 20 la 33 de unități în statul de personal vor fi necesari 1 324 224 lei pe an în calitate de cheltuieli suplimentare pentru salarizarea a încă 13 unități de personal.

Pentru implementarea modificării ce se propune la *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar* prin instituirea funcției de Secretar General al Consiliului vor fi necesari 313 600 lei (salariul net – împreună cu contribuțiile sociale) pentru salarizarea pe parcursul unui an calendaristic. Salariul brut va constitui 246 000 lei.

Potrivit art. 131 alin. (4) din *Constituția Republicii Moldova orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern*. În acest context, având în vedere că momentul de intrare în vigoare a modificărilor prevăzute de prezentul proiect de lege se propune a fi la 1 ianuarie 2022 cheltuielile financiare necesare implementării prezentului proiect de lege vor putea fi prevăzute în bugetul de stat pentru anul 2023.

Subliniem faptul că potrivit pct. 3 al *Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative* aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.

23/2019, proiectele de acte normative care conțin reglementări cu impact asupra bugetului public național sau a unor componente din cadrul acestuia sunt însoțite în mod obligatoriu de analiza de impact în procesul de fundamentare a proiectului de act normativ.

Drept urmare, prezentul proiect de lege este însoțit de Analiza de impact în procesul de fundamentare a proiectului, care detaliază necesitatea operării modificărilor care implică cheltuieli bugetare. În acest sens, pentru o mai bună înțelegere a modificărilor operate ce necesită acoperire bugetară și importanța acestora pentru funcționalitatea Consiliului și atingerea obiectivului proiectului de lege, a se vedea Analiza de impact în procesul de fundamentare a proiectului în discuție.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege este plasat pe pagina web a Ministerului Justiției directoriul *Transparența decizională*, compartimentul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

De asemenea, conform prevederilor art. 20 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative* a anunțului de reinițiere prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.

Proiectul de lege a fost înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic 307/MJ/2022, urmare a cărui fapt a fost demarată procedura de avizare și consultare publică a proiectului.

De asemenea, proiectul de lege a mai fost supus repetat procedurii de avizare în temeiul pct. 201 din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, potrivit căruia „[I]n cazul în care o autoritate/instituție publică a exprimat obiecții în privința proiectului anunțat, autorul, după analiza acestora, transmite sinteza, cu argumentările respective, și proiectul definitivat (însoțit de nota informativă) tuturor participanților la avizare, inclusiv celor care au comunicat absența obiecțiilor.”

Toate obiecțiile și propunerile prezentate pe marginea proiectului pot fi analizate la sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului.

Menționăm că analiza de impact în procesul de fundamentare a proiectului a fost consultată cu Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor și cu Secretariatul Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Trebuie să menționăm că potrivit pct. 34 din Regulamentul Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1429/2008, constatările Comisiei poartă un caracter consultativ.

7. Expertiza anticorupție

Constatările Raportului de expertiză anticorupție nr. ELO22/8033 din 20 iunie 2022

Proiectul de lege a fost examinat de către Centrul Național Anticorupție, în acest sens fiind emis Raportul de expertiză nr. ELO22/8033 din 20 iunie 2022.

În cadrul Raportului au fost evidențiate câteva prevederi care reprezentau factori de risc, referitoare la:

- lacună de drept, lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative, nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea - lipsa unor prevederi clare privind măsurile întreprinse de către Consiliu pentru egalitate, în cazul în care persoanele vizate într-o decizie a Consiliului nu se conformează cerințelor legale, precum și cu referire la persoanele implicate cu dreptul de a depune opinii juridice privind faptele care formează obiectul plîngerii;

- lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative, lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor - lipsa unui termen concret de informare a Parlamentului privind rapoartele tematice și categoria autorităților cărora Consiliul va fi obligat să le transmită rapoartele tematice etc.

În acest sens, în scopul eliminării elementelor cu potențial caracter coruptibil, proiectul de lege a fost modificat în spiritul observațiilor făcute de Centrul Național Anticorupție. Pentru mai multe detalii a se vedea sinteza obiecțiilor și propunerilor.

Ministru

Sergiu LITVINENCO